

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5009-16

meddelad i Stockholm den 20 juni 2017

SÖKANDE

AA

Ombud: Advokat Henry Oscarson
Oscarson Advokatbyrå AB
Thure Röings gata 2
252 25 Helsingborg

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljö- och energidepartementet) beslut den 22 juni 2016, M2015/02856/Ee, avseende överklagande av Energimarknadsinspektionens beslut om ändrad koncession enligt ellagen för delsträcka av 400 kV-luftledningarna Söderåsen–Kristinelund förbi fastigheten Döshult 3:49 i Helsingborgs kommun

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

BAKGRUND

För att bygga eller använda en elektrisk starkströmsledning fordras nätkoncession. Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) har koncession för två 400 kV kraftledningar mellan Söderåsen och territorialgränsen mot Danmark. Koncessionerna beviljades ursprungligen 1972 respektive 1982. På delsträckan

Dok.Id 182325

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Söderåsen–Kristinelund är ledningarna dragna över AAs fastighet Döshult 3:44 och nära grannfastigheten Döshult 3:49.

Miljönämnden i Helsingborgs kommun beslutade i maj 2008 att förbjuda Svenska kraftnät att ha några ledningar närmare fastigheten Döshult 3:49 än 65 meter. Efter att Svenska kraftnät överklagat beslutet har det slutligen fastställts av Mark- och miljööverdomstolen.

Med anledning av det lagakraftvunna avgörandet ansökte Svenska kraftnät i oktober 2012 hos Energimarknadsinspektionen om ändring av nätkoncessionen för linje på den aktuella delsträckan. Ansökan innebar att ledningarna skulle flyttas så att avståndet till fastighetsgränsen för Döshult 3:49 skulle uppgå till åtminstone 65 meter. Ledningarna skulle därmed placeras något längre in på AAs fastighet.

Energimarknadsinspektionen meddelade med vissa villkor och begränsningar nätkoncession för linje i enlighet med ansökan samt anförde bl.a. följande. Svenska kraftnät har i miljökonsekvensbeskrivningen redovisat ett antal alternativ för hur ledningsdragningen kan utformas i stället för det förordade alternativet. AA har ifrågasatt att Svenska kraftnät inte har redovisat alternativet att ledningarna får stå kvar på den nuvarande platsen och att Svenska kraftnät löser in båda fastigheterna. En sådan lösning skulle dock inte vara förenlig med det föreläggande som miljönämnden har riktat mot Svenska kraftnät.

AA överklagade beslutet och yrkade i första hand att regeringen skulle avslå Svenska kraftnäts ansökan om nätkoncession. I andra hand yrkade han att regeringen skulle förelägga Svenska kraftnät att för fastigheten Döshult 3:44 vidta lämplig åtgärd för att förvärva byggnad eller fastighet, bygga om ledningen eller flytta bostadshus för att reducera olägenheterna från ledningarnas magnetfält.

Regeringen fann, med beaktande av de speciella omständigheterna i ärendet, inte skäl att göra en annan bedömning än den som Energimarknadsinspektionen gjort i det överklagade beslutet. AAs överklagande avslogs därför.

YRKANDEN M.M.

AA ansöker om rättsprövning och yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver regeringens beslut. Han anför bl.a. följande.

Kraftledningarna kommer uppskattningsvis att dras 25–35 meter från hans bostadshus och rakt över hans trädgård. Det är klarlagt att ledningarna medför olägenheter för människors hälsa. Försiktighetsprincipen ska därför tillämpas och det måste beaktas vilka åtgärder som står till buds för att begränsa olägenheterna och kostnader för dessa.

Det har inte beaktats att om bostadshuset på grannfastigheten Döshult 3:49 flyttas eller fastigheten löses in så kommer föreläggandet att falla, jfr 26 kap. 15 § tredje stycket miljöbalken. Vid tillämpning av försiktighetsprincipen har regeringen inte heller beaktat alternativet att hans fastighet löses in eller att bostadshuset flyttas. Miljökonsekvensbeskrivningen är bristfällig i dessa avseenden. Regeringen skulle därför ha förelagt Svenska kraftnät att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen.

Högsta förvaltningsdomstolen har hållit muntlig förhandling i målet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar

en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Enligt 2 kap. 1 § ellagen (1997:857) får en elektrisk starkströmsledning inte byggas eller användas utan tillstånd (nätkoncession). Av 6 § framgår att nätkoncession får meddelas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt. Av 8 a § följer att de allmänna hänsynsreglerna och hushållningsbestämmelserna i 2–4 kap. miljöbalken ska tillämpas. Vidare ska en miljökonsekvensbeskrivning ingå i en ansökan om koncession.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Det framgår av 6 § att det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk markområde ska väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minst intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vidare framgår av 7 § att kraven i bl.a. 3 § gäller i

den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Enligt 6 kap. 3 § första stycket miljöbalken är syftet med en miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd bl.a. att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som den planerade verksamheten eller åtgärden kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljön, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt. Av 7 § första stycket framgår att en miljökonsekvensbeskrivning ska, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla det angivna syftet.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Högsta förvaltningsdomstolens prövning är, som framgått ovan, begränsad och avser frågan om regeringsbeslutet strider mot någon rättsregel.

De aktuella kraftledningarna ingår som en del i det svenska stamnätet och står i förbindelse med Danmark. De har därför ett stort samhällsintresse. Svenska kraftnät har i miljökonsekvensbeskrivningen utrett olika alternativa lösningar för att tillgodose kravet enligt Mark- och miljööverdomstolens avgörande på kraftledningarnas placering. Svenska kraftnät har stannat för det beslutade alternativet eftersom det har bedömts ge minst intrång och påverkan i närområdet och dessutom medför hög driftsäkerhet. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen får miljökonsekvensbeskrivningen anses innehålla de uppgifter som behövs med hänsyn till den flytt av befintliga ledningar som koncessionen gäller.

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller därmed de krav som ställs enligt lag.

De övriga bestämmelser i ellagen och miljöbalken som är aktuella i målet är allmänt hållna och ger ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har inte framkommit att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som föreligger i ärendet eller

Mål nr
5009-16

att det vid handläggningen förekommit något fel som kan ha påverkat utgången.
Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt
strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Margit Knutsson,
Erik Nymansson, Christer Silfverberg och Mahmut Baran.

Föredragande har varit justitiesekreteraren David Ankerson.